

# **RAKENNUSTEOLLISUUS RT:N ASUNTOPOLIITTISET TAVOITTEET**

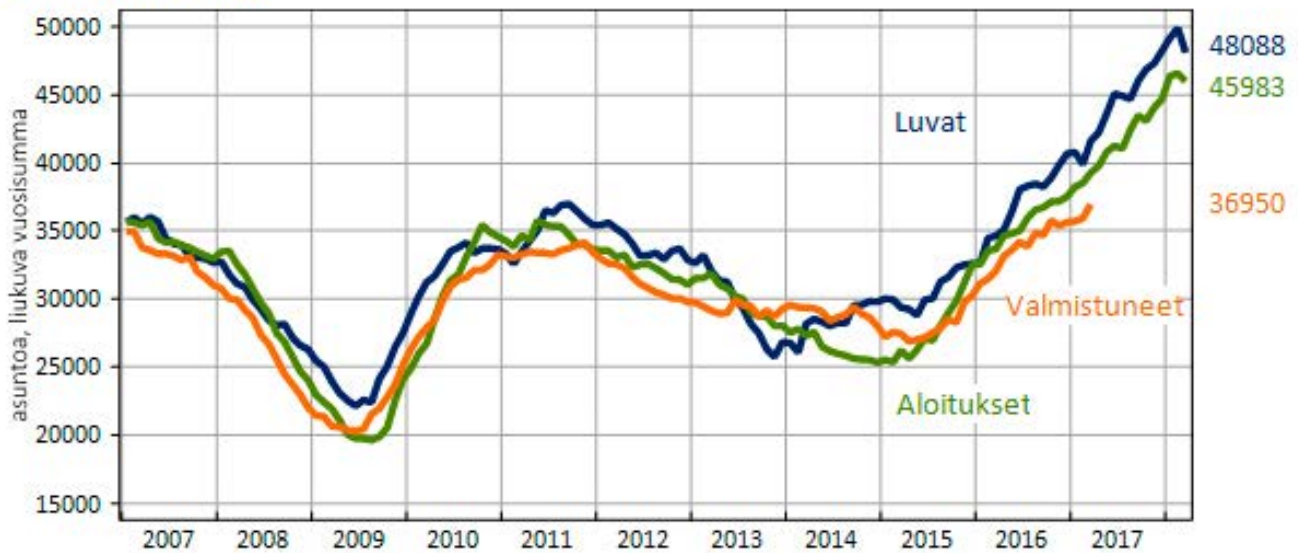


## Asuntotuotannon nykytilanne

Suomessa uudisasuntorakentaminen on siivittänyt rakentamisen ja koko talouden kasvua vuodesta 2015 lähtien. Huhtikuussa 2015 asuntoaloitusten vuositaso oli 26 500 asuntoa, ja nyt kolme vuotta myöhemmin taso on noussut noin 20 000 asunnolla 46 000 aloitukseen (Kuvio 1). Kappalemääräisesti tuotanto on lisääntynyt noin 75 prosenttia kolmen viime vuoden aikana, ja se on painottunut pieniin kerrostaloasuntoihin.

Kuvio 1. Asuntorakentamisen kehitys Suomessa 2007-2018. Lähde: Tilastokeskus.

### Asuntotuotanto



Lähde: Macrobond/Rakennusteollisuus RT

Miksi asuntorakentaminen on kasvanut niin voimakkaasti muutaman viime vuoden aikana? Juurisyynä on kaupungistumiskehityksen myötä pitkään kasvanut asuntojen tarve kasvukeskuksissa, mihin kaupungeissa ei aikaisemmin ole kyetty riittävässä määrin vastaamaan.

Asuntojen ylikysyntä suhteessa tarjontaan on tehnyt vuokra-asunnoista houkuttelevan sijoituskohteen suhteessa muihin vaihtoehtoihin. Matalat korot ovat viime vuosina ohjanneet voimakkaasti pääomia kiinteistösektorille, ja asunnoista on tullut merkittävä kohde myös ammattimaiselle sijoittamiselle. Lisäksi talouden ja työllisyystilanteen elpyminen on saanut olosuhteet kuluttajille otollisiksi oman asunnon ostamiselle.

Samaan aikaan kaupungit ovat kasvattaneet selvästi tonttitarjontaansa ja käynnistäneet mittavia aluerakennuskohteita. Maankäytön, asumisen ja liikenteen MAL-sopimuksilla on ollut tässä merkittävä rooli, sillä viime vuosina toteutetut ja käynnistetyt liikennehankkeet ovat mahdollistaneet asuntorakentamisen lisääntymisen hyvien joukkoliikenneyhteyksien äärelle.

## RT:n asuntopoliittiset lähtökohdat

Tuleviin vaaleihin valmistaudutaan asuntotuotannon osalta täysin eri asetelmasta kuin kuluvalle hallituskaudelle. Tämänhetkisten suurten tuotantomäärien varaan ei voi kuitenkaan tuudittautua. Vaikka asuntoaloitukset ovat nousseet uusiin huippulukemiin, tarjonnan kasvu on ollut riittämätöntä kysynnän kasvuun verrattuna (Alho ym. 2018b). Lisäksi suhdanteiden ja rahapolitiikan muutosten myötä asuntorakentaminen saattaa vähentyä voimakkaastikin lyhyen ajan sisällä.

Uusien asuntojen tarve jatkuu kuitenkin suurena. Kasvavien alueiden väestöennusteisiin pohjautuva asuntotuotantarve on arviolta 120 000 - 150 000 asuntoa seuraavalla hallituskaudella, mikä tarkoittaa 37 500 asuntoa vuosittain. Tällaisten tuotantomäärien ylläpitäminen edellyttää johdonmukaisia politiikkatoimia.

Asuntopoliitikassa on ratkaistavana monia isoja kysymyksiä, jotka heijastuvat koko maassa niin työllisyyteen, talouteen ja ilmastotavoitteisiin kuin hyvinvointiin ja eriarvoisuuteenkin. Rakennusteollisuuden asuntopoliittiset linjaukset tähtäävät kaupungistumisen hallintaan siten, että kaupunkikehitys on kestävää kaikin tavoin, myös julkisen talouden näkökulmasta. Ratkaisuehdotukset tukevat hyvää kaupunkipoliitikkaa ja tukevat työllisyysasteen merkittävää nostoa.

## Uudenlainen kaupunkipoliitikkaa tarvitsee järjestelmämuutoksen

Ensisijainen asuntopoliittinen tavoite on varmistaa rakennuskelpoisen kaavoitetun tonttimaan riittävyys kasvukeskuksissa, jotta asuntorakentamisen määrälliset tavoitteet voidaan saavuttaa. **Vain kysyntään nähden riittävä tonttitarjonta ja asuntorakentaminen sekä näitä rajoittavien tekijöiden vähentäminen voivat pitkässä juoksussa auttaa asumisen hintapaineiden hillinnässä** (Alho ym. 2018a; Antikainen ym. 2017; Schauman 2014).

Suomessa asumismenojen osuus kotitalouksien kulutusmenoista on jo nyt euromaiden korkein ja korkeampi kuin Ruotsissa. Työvoiman liikkuvuuden kannalta on olennaista, onko töihin tulijoille tarjolla asuntoja tuloihin nähden kohtuullisella hinnalla. **Asuntomarkkinoiden toimivuus onkin tunnistettu yhdeksi keskeisimmistä kokonaisuuksista, kun puhutaan Suomen talous- ja työllisyyspolitiikan harjoittamisesta** (Valtionvarainministeriö 2018a).

Riittävän asunto- ja tonttitarjonnan varmistamiseksi MAL-sopimusmenettelyä on kehitettävä. Nykyistä neljän vuoden **MAL-sopimuskautta tulee pidentää**, jotta kaupunkiseutujen maankäytön suunnittelu on lähempänä tulevan valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman 12-vuotiseksi kaavailtua kautta. Tämä tuo kaupungeille tarpeen varmistaa rakentamiskelpoisen kaavoitetun tonttimaan riittävyys pitkällä aikavälillä ja kytkeä maankäytön suunnittelu entistäkin tiiviimmin liikenneinfraan. Monipuolinen tonttitarjonta kirittää toimijoiden välistä kilpailua ja antaa ihmisille mahdollisuuden valita haluamansa asumismuodon.

MAL-sopimusten **asuntotuotantotavoitetasoja tulee nostaa** ja edelleen päivittää vastaamaan kasvavaa kysyntää (Valtionvarainministeriö 2016). Lisäksi MAL-sopimuksissa pitäisi edellyttää kaupungeja luopumaan kaupunkirakennetta tiivistävän täydennysrakentamisen kaavoitusmaksusta ja **purkamaan kustannuksia kasvattavia normeja**, kuten autopaikkojen rakentamisvelvoite. Siirtymällä parkkipaikoissa markkinaehtoiseen, kysyntään pohjautuvan malliin kyettäisiin vastaamaan paremmin liikenteen ja autojen käytön tulevaan murrokseen.

Kaupunkien kannalta kasvu aiheuttaa kuntatalouteen investointipaineita. Infrastruktuurin ja palveluverkoston rakentamista on perinteisesti rahoitettu tonteista saatavilla maanmyyntituloilla sekä erilaisilla maankäyttömaksuilla. Nopea kasvu on kuitenkin johtanut tilanteeseen, jossa **kaupungit eivät voi ahtaan taloudellisen liikkumatilansa vuoksi investoida riittävästi ja kasvu hidastuu. Tämä dynamiikka on muutettavissa nykyistä joustavammaksi.**

Koska tonteista saatavat maanmyyntitulot ovat kertaluontoista tuloutusta kaupungin talouteen, tontin myyntihinnalla on merkittävä vaikutus kaupungin tulopohjaan. Siksi olisikin suotavampaa siirtyä enemmän kohti jatkuvampaa tuloutusta, joka toisi enemmän ennakoitavuutta. **Maapohjan kiinteistöveron korottaminen** tarjoaa kaupungeille tähän käyttäytymisvaikutuksiltaan neutraalin mahdollisuuden (Lyytikäinen 2009). Hyvillä sijainneilla olevilta tonteilta on tällöin verotettavissa enemmän kiinteistövero, jolloin kaupungin näkökulmasta on houkuttelevampaa myös lisäkaavoittaa niille entistä enemmän. Tämän seurauksena maankäyttö tiivistyy ja rakennustehokkuus nousee. Meneillään olevassa maakuntauudistuksessa 50 prosenttia kiinteistöverosta lasketaan osaksi valtionosuusjärjestelmän tulopohjan tasausta, mikä heikentää kaupunkien kannustimia kiinteistöveron nykyistä suurempaa käyttöönottoon. **Kiinteistövero tulisi poistaa tasauksen piiristä.**

**Tiiviimpi kaupunkiympäristö nostaa alueen tuottavuutta** ja sitä kautta lisää talouskasvua ja kotitalouksien reaaliensioita (Loikkanen 2013). Kun samassa yhteydessä **nostetaan rakentamattoman tonttimaan kiinteistövero**, saadaan tyhjät tontit rakennusvaiheeseen nykyistä nopeammin (Lyytikäinen 2009). Valtiolta tämä edellyttää meneillään olevan **kiinteistöverotuksen uudistuksen läpivientä ja kiinteistöveron ylärajojen poistoa**. Tonttimaan saatavuuden takaamiseksi kuntien tulee johdonmukaisesti käyttää maapolitiikan eri keinoja, tarvittaessa

lunastusmahdollisuutta myöten. Kaupunkitaloustieteellisen tutkimuksen avulla lisätään tietämystä strategisen yhdyskuntasuunnittelun taloudellisista vaikutuksista.

**Valtion on sitouduttava kaupunkiseutujen sisäisten infrahankkeiden osarahoittamiseen**, jolla kunnat veloitetaan kaavoittamaan lisää asuntoja joukkoliikenneyhteyksien välittömään läheisyyteen. **Uudis- ja täydennysrakentamisen kohdistaminen olemassa olevan infrastruktuurin päälle luo kiinnostavaa kaupunkiympäristöä sekä vähentää ympäristövaikutuksia ja kaupunkien investointitarpeita.** Myönteiset vaikutukset eivät synny hetkessä, ja muutoksen alkuvaiheessa kustannukset nousevatkin todennäköisesti hyötyjä suuremmiksi. Pidemmällä aikavälillä valtion osallistuminen kuitenkin helpottaa kuntien investointipaineiden kasvua, kohentaa julkista taloutta verotulojen kasvuna sekä hyödyttää koko kansantaloutta investointien ja tuottavuuskasvun kautta.

Liikenneverkon pitkäjänteinen kehittäminen mahdollistaa sujuvan liikkumisen ja nopeat yhteydet. **Kaupunki-seutujen välisten liikenneyhteyksien parantaminen laajentaa työssäkäyntialueita ja vähentää keskittymispainetta. Raideliikenteeseen panostaminen on välttämätöntä myös Suomen ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi.**

## **Verotus kannustavaksi ja kestäväälle pohjalle**

Julkisen talouden tulopohja perustuu pitkälti verotuloihin. Verotuksen tason tulee olla työn tekemiseen kannustava, ja samalla verotulojen tulee mahdollistaa halutunlaisen sosiaaliturvan ylläpito. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi **Suomeen tarvitaan jatkossa noin 80 prosentin työllisyysaste** (Valtionvarainministeriö 2018b), koska nuorten ikäluokkien pieneminen heikentää huoltosuhdetta. Työllisyysaste ei puolestaan nouse, ellei Suomessa työvoima liiku nykyistä paremmin.

**Työvoiman liikkuvuuden edistämiseksi on varmistettava asuntomarkkinoiden toimivuus ja purettava verotuksellisia esteitä. Varainsiirtoverosta tulisi luopua**, sillä sen on todettu olevan aito muuttovero (Eerola ym. 2018). Jotta julkisen talouden näkökulmasta ehdotuksen vaikutus olisi neutraali, tulisi veronmenetys korvata edellä mainitulla **kiinteistöveron kiristyksellä sekä asuntolainojen korkojen verovähennysoikeuden edelleen rajaamisella.** Oman asunnon myyntivoiton verovapauden poistaminen ei sen sijaan ole rahoituslähteenä toimiva, sillä se osaltaan jarruttaa työvoiman liikkuvuutta, mikäli arvonnousua asunnossa on tapahtunut (Eerola ym. 2014). Oman asunnon myyntivoiton verottaminen edellyttäisi myös järjestelmää, jossa myyntitappio olisi osakekaupan tapaan vähennyskelpoinen. Omistusasumisen on havaittu myös yksittäisen kotitalouden tasolla lisäävän työvoiman liikkuvuutta, mutta tutkimustulokset eivät ole yksiselitteisiä (Haavio 2018).

## **Maankäytön ja rakentamisen ohjaus uudistettava**

Tonttitarjonnan riittävyys ja asuntotuotantoprosessin sujuvuus ovat edellytyksiä tarvittavien asuntotuotantomäärien saavuttamiseksi. Asemakaavoituksen ja lupaprosessien tulee olla tehokkaita ja ennakoitavia ja käytettävissä olevan tonttivarannon aidosti rakentamiskelpoista.

Nykyisin kaavatasoja on liikaa, kaavamenettelyssä on runsaasti eri vaiheita, kaavat ovat pikkutarkkoja ja joustamattomia ja kaavaselvitykset päällekkäisiä ja laajoja. Kaavamuutokset ja poikkeamiset ovat nykyisin uusillakin asemakaava-alueilla pikemminkin sääntö kuin poikkeus. Jos kaavasta valitetaan, se viivästyttää hanketta usein vuosilla. Tämän johdosta kaavoitus on monimutkainen, pitkälinen ja vaikeasti ennakoitava prosessi, joka merkittävästi hidastaa ja jopa estää rakentamishankkeita.

**Kaavoitus- ja rakentamisprosessin nopeuttamiseksi on toteutettava maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistus**, jonka valmistelu käynnistettiin vuonna 2017. Uudistuksen pohjaksi tehdyssä asiantuntijaselvityksessä (Ekroos ym. 2018) ehdotettiin muun muassa kaavatasojen vähentämistä ja selkeyttämistä, määräaikoja kaavaprosessille, kaavoitusprosessin digitalisointia ja kansalaisten osallistumisoikeuden lisäämistä. Maakuntatasolla tehtäisiin strateginen suunnittelu. Kunnissa olisi kaksi velvoittavaa kaavatasoa: yleiskaavaa vasta yleissuunnittelu sekä asemakaavan korvaava kehittämissuunnitelma tai vastaava. Jälkimmäisen voisi laatia joko kunta tai yksityinen taho, mutta kaavan hyväksyntä olisi jatkossakin aina ainoastaan kunnan tehtävänä.

Valitusoikeutta olisi hyvä kehittää siten, että yleiskaavasta saisi valittaa kuka tahansa kuntalainen ja tarkemmasta hankekaavasta (kehittämissuunnitelmasta) asianosaiset. Kaavoituksessa tulisi myös kiinnittää huomiota kaavan kustannusvaikutuksiin ja edellyttää kuntia tekemään kaavataloustarkastelu, jossa otetaan huomioon esimerkiksi maaperäolosuhteista, ylijäämämassoista ja kaavamääräyksistä aiheutuvat kustannukset.

**Maankäytön, asumisen, liikenteen ja rakentamisen ohjausta tulee tehostaa myös valtionhallinnossa keskitämällä ne samaan ministeriöön tai samalla ministerille.** Kokonaisvaltainen ohjaus on välttämätöntä, jotta voidaan sovittaa yhteen maankäytön, asumisen ja liikenteen vaatimukset sekä saavuttaa kiristyvät päästövähennystavoitteet turvallisesti ja kustannustehokkaasti. Yhtenäinen ja tehokas hallinto mahdollistaisi sujuvan toiminnan, resurssien tarkoituksenmukaisen käytön ja kustannussäästöt.

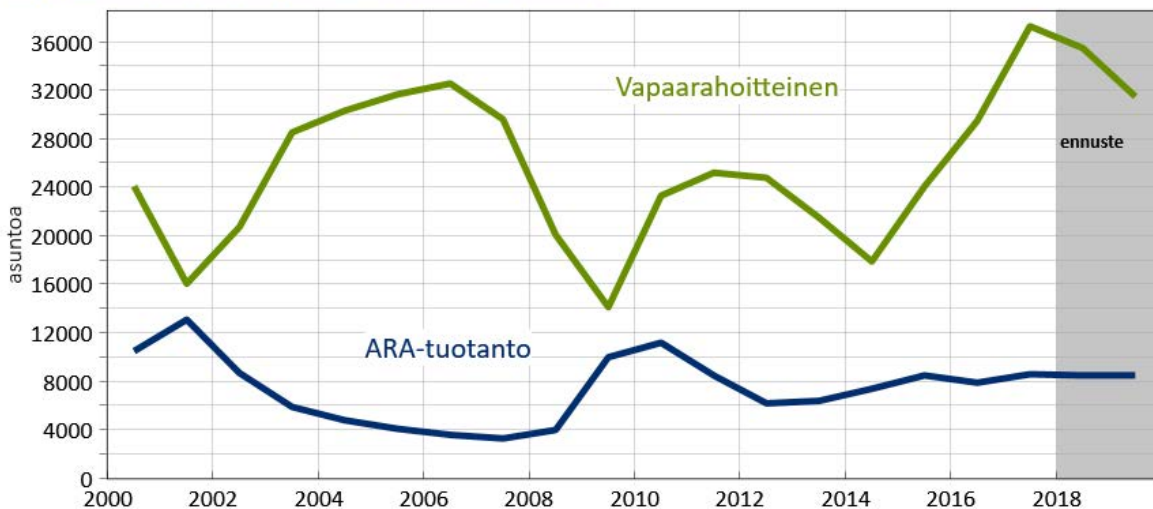
## Tukipolitiikka remonttiin

Asumisen tukipolitiikka herättää keskustelua erityisesti paisuneen asumistuen vuoksi. Vuonna 2017 asumistukea maksettiin 2 miljardia euroa. KELAn analyysin mukaan **asumistuen kasvun taustalla on ennen kaikkea heikko työllisyystilanne** viime vuosien aikana, joka on lisännyt asumistuen saajien määrää (Honkanen 2016, 2017). Asumistukimenojen kasvun hillitsemiseksi työllisyysasteen nosto on siksi paras lääke. Asumistuen ohella toimeentulotuen perusosasta menee lähes puolet asumismenojen kattamiseen. Vuonna 2017 tämä vastasi yhteensä noin 320 miljoonaa euroa. Asumisen merkitys suomalaisessa sosiaaliturvajärjestelmässä on täten merkittävä.

Seuraavalla hallituskaudella käynnistettävä sosiaaliturvan uudistustyö liittyy likeisesti asuntomarkkinoiden toimivuuteen ja kansalaisten toimeentuloon. **Riittävän asuntotarjonnan turvaaminen kasvukeskuksissa sekä asumistukimenojen kasvun jäädyttäminen esimerkiksi indeksisidonnaisesti** voisivat johtaa maltilliseen lopputulokseen. Joka tapauksessa muutokset sosiaaliturvajärjestelmään on tehtävä riittävän pitkillä siirtymäajoilla ja ottaen huomioon useat näkökulmat. Muutostarve on ilmeinen, sillä asumistukea nostavat myös useat työsäikäyvät kotitaloudet, ja nykykehityksellä työmarkkinoiden kannustinongelma pahenee entisestään. Työtä ei kannata ottaa vastaan, jos verojen jälkeen käteen jäävät tulot eivät kasvaisi.

Valtion Asuntorahastosta maksettavilla tuotantotuilla on tärkeä roolinsa etenkin asuntomarkkinoilla heikoimassa asemassa olevien asumismahdollisuuksien turvaajana. ARA-tuotantoa käynnistyi vuonna 2017 yhteensä 8 600 asuntoa, joista noin 3 500 asuntoa oli niin sanotuja normaaleja vuokra-asuntoja (Kuvio 2). Vaikka se vastaa viime vuosina vallinnutta melko korkeaa tasoa, tuetun tuotannon suhteellinen osuus koko kerrostaloasunto-tuotannosta on vähentynyt merkittävästi.

### Vapaarahoitteinen ja ARA asuntotuotanto



Lähde: Macrobond/Rakennusteollisuus RT

Kuvio 2. Vapaarahoitteisten ja valtion tukemien ARA-asuntojen aloitukset.

**Tuotantoavustuksia käytetään tehokkaimmin vastasyklisesti.** Korkeasuhdanteessa kustannukset nousevat ja tonteista ja resursseista on pulaa. Tällöin valtion tukemien normaalien vuokra-asuntojen määrä on hyvä pitää maltillisena. Markkinaehtoisuutta tulisi lisätä ja yksityinen pääoma kannattaisi nähdä entistä enemmän asuntopolitiikan välineenä (Alho ym. 2018b). Niin sanotun syrjäyttämisaikutuksen vuoksi ARA-tuotanto ei täysimääräisesti lisää kokonaisasuntotarjontaa, vaan vapaarahoitteista tuotantoa jää osittain toteutumatta (Alho ym. 2018b). Siksi **kaupunkikohtaiset ARA-asuntojen suhteelliset osuudet asuntotuotannosta tulisi korvata absoluuttisilla määrillä.** Tällöin ARA-tuotannosta ei synny estettä vapaarahoitteisen tuotannon ja kokonaistarjonnan kasvulle.

**Tuotantotukijärjestelmä on tärkeä säilyttää suhdanteiden ja asuntotuotantomäärien vaihteluiden tasaamiseksi.** Olemassa olevan tukijärjestelmän avulla voidaan edesauttaa asuntotuotannon käynnistymistä silloin, kun markkinoilla ei ole edellytyksiä vapaarahoitteiselle tuotannolle. Jos esimerkiksi sijoittajia vetäytyisi asuntomarkkinoilta suuressa määrin, asuntojen kysyntä ei vähentyisi, mutta edellytykset tuotannon käynnistymiselle heikentyisivät. Laskusuhdanteessa asuntorakentamisella on myös merkittävä työllistävä ja elvyttävä vaikutus.

Asuntorahaston roolia pitää selkeyttää ja nopeuttaa hakemuston käsittelilyaikoja asettamalla rahoituspäätöksille käsittelyajat tai antamalla palvelulupaus. ARA-järjestelmää tulisi uudistaa siten, että eri tukimuodot olisivat

toimijoille kannustavia ja tuettu asuminen kohdentuisi sitä eniten tarvitseville. **Tuotantotuesta voisi nykyistä suuremman osan käyttää kaupunkiseutujen infra-avustuksiin**, joilla helpotettaisiin aiemmin mainittuja kaupunkien investointirajoitteita sekä luotaisiin pidempää suunnittelujännettä myös asuntotuotantoon. ARA:n tuotantotukea maksettiin vuonna 2017 yhteensä 265 miljoonaa euroa.

Edellä mainittujen ehdotusten avulla asuntopolitiikan painopiste siirretään työmarkkinoiden toimivuuden edistämiseen, jotta suomalaisen hyvinvointivaltion rahoitus pohja – ja suomalaisten hyvinvointi – on turvattu myös tulevaisuudessa. Työllisyysasteen noston rinnalla tulee arvioida sosiaalipoliittiset ulottuvuudet. Kaupunkien ja valtion näkökulmasta ehdotukset kannustavat molempia osapuolia luomaan tiiviimpiä kaupunkiseutuja, joissa investointien toteuttaminen on nykyistä nopeampaa ja samalla luodaan edellytykset paremmalle tuottavuuskasvulle Suomessa, jossa työikäisen väestön määrä ei kasva.

## Lähteet

- Alho, E., Härmälä V., Vuori, L., Noro, K. ja Oikarinen, E. (2018a), ”Kokonaisnäkemys ja yhteistyö - avaimet asuntosijoitusalan kehittämiseen”, Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta Policy Brief 15/2018. <https://tietokayttoon.fi/document-s/1927382/2116852/15-2018-Kokonaisn%C3%A4kemys+ja+yhteisty%C3%B6-avaimet+asuntosijoitusalan+kehitt%C3%A4miseen/aa707300-5a90-4ce5-9e30-79b2351f5a9e?version=1.0>
- Alho, E., Härmälä V., Oikarinen, E., Kekäläinen, A., Noro, K., Tähtinen, T. ja Vuori, L. (2018b), ”Vuokra-asuntosijoitusalan kannattavuus, kilpailutilanne ja kehittämistarpeet” Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 9/2018. <https://tietokayttoon.fi/documents/10616/6354562/9-2018-Vuokra-asuntosijoitusalan+kannattavuus%2C+kilpailutilanne+ja+kehitt%C3%A4mistarpeet.pdf/78d04a82-ebdc-430a-a3f0-5abc10ba6344?version=1.0>
- Antikainen, J., Laakso, S., Lönnqvist, H., Pyykkönen, S. ja Soininvaara, I. (2017), Asuntopolitiikan kehittämiskohteita, Eduskunnan tarkastusvaliokunnan julkaisu 1/2017. [https://www.eduskunta.fi/FI/tietoaeduskunnasta/julkaisut/Documents/trvj\\_1+2017.pdf](https://www.eduskunta.fi/FI/tietoaeduskunnasta/julkaisut/Documents/trvj_1+2017.pdf)
- Eerola, E., Harjunen, O., Lyytikäinen, T. ja Saarimaa, T. (2018), ”Varainsiirtoveron asuntomarkkinavaikutukset: Tutkimustietoa verouudistuksesta”, Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan Policy Brief 8/2018. <https://vatt.fi/documents/2956369/7171534/Varainsiirtovero+8-2018.pdf/e3b7fc5c-b37a-425e-bbc8-fdaae0b2be30/Varainsiirtovero+8-2018.pdf>
- Eerola, E., Lyytikäinen, T. ja Saarimaa, T. (2014), ”Asumisen verotus - katsaus taloustieteelliseen kirjallisuuteen”, VATT Muistiot 38. Valtion taloudellinen tutkimuskeskus VATT. [https://vatt.fi/documents/2956369/3012237/muistiot\\_38.pdf/309ec52e-38b4-4dfe-ab72-638792a29ed7/muistiot\\_38.pdf.pdf](https://vatt.fi/documents/2956369/3012237/muistiot_38.pdf/309ec52e-38b4-4dfe-ab72-638792a29ed7/muistiot_38.pdf.pdf)
- Ekroos, A., Katajamäki, H., Kinnunen, H., Lehtovuori, P. ja Staffans A. (2018) ”Maankäytön ja rakentamisen ohjauksen uudistaminen”, Ympäristöministeriön raportteja 7/2018. [http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/160553/YMra\\_7\\_2018.pdf?sequence=1&isAllowed=y](http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/160553/YMra_7_2018.pdf?sequence=1&isAllowed=y)
- Haavio, M. (2018) Asuntomarkkinat, työvoiman liikkuvuus ja työttömyys. Euro ja Talous, <https://www.eurojatalous.fi/fi/2018/artikkelit/asuntomarkkinat-tyovoiman-liikkuvuus-ja-tyottomuus/>
- Honkanen, P. (2017) Asumistuki synnä vuokrien nousuun? <http://tutkimusblogi.kela.fi/arkisto/3778>
- Honkanen, P. (2016), Asumistuen menot kasvavat – mikä neuvoksi? <http://blogi.kansanelakelaitos.fi/arkisto/3295>
- Loikkanen, H. A. (2013) ”Kaupunkialueiden maankäyttö ja taloudellinen kehitys – maapolitiikan vaikutuksista tuottavuuteen sekä työ- ja asuntomarkkinoiden toimivuuteen”, VATT Valmisteluraportit 17/2013, Valtion taloudellinen tutkimuskeskus. <http://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/148857/v17.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Lyytikäinen, T. (2012), ”Kiinteistövero – taloustutkijoiden lemmikki ja kansalaisten inhokki”, Talous & yhteiskunta 3/2012: 54-59, Palkan-saajien tutkimuslaitos. <http://www.labour.fi/ty/tylehti/ty/ty32012/pdf/ty32012Lyytikainen.pdf>
- Lyytikäinen, T. (2009), ”Tutkimuksia kiinteistöverojen, vuokrasääntelyn ja asumistukien vaikutuksista”, Kansantaloudellinen aikakauskirja, 105 vsk. 2/2009: 232-236. <http://www.taloustieteellinenyhdistys.fi/images/stories/kak/kak22009/kak22009lyytikainen.pdf>
- Schauman, H. (2014), ”Tonttimaan tarjonta, sääntely ja asuntojen hinnat”, Kansantaloudellinen aikakauskirja, 110 vsk. 1/2014: 96-110. <http://www.taloustieteellinenyhdistys.fi/wp-content/uploads/2014/09/schauman1.pdf>
- Valtionvarainministeriö (2018a), Talousasiantuntijat arvioivat Suomen talous- ja työllisyyspolitiikkaa, 7.5.2018. [https://vm.fi/artikkeli/-/asset\\_publisher/talousasiantuntijat-arvioivat-suomen-talous-ja-tyollisyyspolitiikkaa](https://vm.fi/artikkeli/-/asset_publisher/talousasiantuntijat-arvioivat-suomen-talous-ja-tyollisyyspolitiikkaa)
- Valtionvarainministeriö (2018b), ”Työ, hyvinvointi ja tulevaisuus” Valtionvarainministeriön tulevaisuuskatsaus, Valtioneuvoston julkaisusarja 17/2018. [http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/160899/17\\_TUKA\\_VM\\_WEB.pdf?sequence=1&isAllowed=y](http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/160899/17_TUKA_VM_WEB.pdf?sequence=1&isAllowed=y)
- Valtionvarainministeriö (2016), Rakentaminen 2016, Rakennusalan suhdannetyöryhmä, 19.2.2016 <https://vm.fi/dms-portlet/document/0/414075>